

De Voorzieningenrechter heeft op tweeëntwintig (22) december 2021 op verzoek van eiser een beschikking verkorting dagvaardingstermijn afgegeven ex artikel 117 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (hierna Rv.).

Eiser is toegestaan gedaagde te dagvaarden tegen dinsdag 28 december 2021 om 12:00 uur onder de volgende voorwaarden:

1. betekening dagvaarding uiterlijk 23 december 2021;
2. onverwijld mededeling van datum en tijdstip van de mondelinge behandeling aan de gedaagde partij;
3. toezending van de concept-dagvaarding aan de gedaagde partij plaatsvindt;
4. het e-mailbericht van de Afdeling Kort Geding van de Rechtbank Den Haag d.d. 22 december 2021 wordt hierbij meebetekend met de dagvaarding.

Heden, de drieëntwintigste december tweeduizend eenentwintig

Heb ik, José van der Lubbe-Luhrs, gerechtsdeurwaarder met vestigingsplaats 's-Gravenhage, aldaar kantoorhoudende aan de Regulusweg 11;

ten verzoeken van:

- mevrouw **Elke Lenting**, [REDACTED];
- de heer **Tom Johannes Willem Gomersbach**, [REDACTED];
- mevrouw **Willemijn Glaphira Maria van Brenk**, [REDACTED];
- de heer **Hans Peter van Tellingen**, [REDACTED];
- de heer **Marijn Oivind Johan Rinck**, [REDACTED];

allen te dezer zake domicilie kiezende te 4813 DA Breda aan het adres Princenhagelaan 7a (postbus 4944 te 4803 EX Breda), ten kantore van Maes Law B.V., van wie mr. B.J. Maes (met recht van substitutie) als behandelend én procesadvocaat wordt gesteld;

krachtens mij schriftelijk verstrekte last van de E.A. Heer / Vrouwe Voorzieningenrechter van de Rechtbank Den Haag met verkorte dagvaardingstermijn van 22 december 2021;

IN KORT GEDING GEDAGVAARD:

de publiekrechtelijke rechtspersoon de **STAAT DER NEDERLANDEN**, meer in het bijzonder het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, zetelende te 's-Gravenhage, mitsdien mijn exploot doende aan het parket van de procureur-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden, zetelende te 's-Gravenhage aan het adres Korte Voorhout 8, aldaar aan dat adres een afschrift van dit exploot, en van het hiervoor genoemde e-mailbericht van de voorzieningenrechter, latende aan:

mw. A. Guerray

,aldaar werkzaam;

OM:

op dinsdag 28 december 2021 's middags om 12.00 uur, hetzij in persoon, hetzij vertegenwoordigd door een advocaat, in kort geding te verschijnen ter openbare civiele terechtzitting van de Edelachtbare Heer / Vrouwe Voorzieningenrechter van de Rechtbank Den Haag, locatie Den Haag, alsdan en aldaar gehouden wordende in het Paleis van Justitie aan het adres Prins Clauslaan 60 te (2595 AJ) Den Haag;

MET AANZEGGING DAT:

- a. indien gedaagde niet in persoon en evenmin vertegenwoordigd door een advocaat op de terechtzitting verschijnt en de voorgeschreven termijnen en formaliteiten in acht zijn genomen, de rechter verstek tegen gedaagde zal verlenen en de hierna omschreven vordering zal toewijzen, tenzij deze hem onrechtmatig of ongegrond voorkomt;
- b. bij verschijning in het geding van gedaagde een griffierecht zal worden geheven, te voldoen binnen vier weken te rekenen vanaf het tijdstip van verschijning;
- c. de hoogte van de griffierechten is vermeld in de meest recente bijlage behorend bij de Wet griffierechten burgerlijke zaken, die onder meer is te vinden op de website: www.kbvg.nl/griffierechtentabel
- d. van een persoon die onvermogen is, een bij of krachtens de wet vastgesteld griffierecht voor onvermogenen wordt geheven, indien hij op het tijdstip waarop het griffierecht wordt geheven heeft overgelegd:
 - 1° een afschrift van het besluit tot toevoeging, bedoeld in artikel 29 van de Wet op de rechtsbijstand, of indien dit niet mogelijk is ten gevolge van omstandigheden die redelijkerwijs niet aan hem zijn toe te rekenen, een afschrift van de aanvraag, bedoeld in artikel 24, tweede lid, van de Wet op de rechtsbijstand, dan wel

- 2° een verklaring van het bestuur van de raad voor rechtsbijstand, bedoeld in artikel 7, derde lid, onderdeel e, van de Wet op de rechtsbijstand waaruit blijkt dat zijn inkomen niet meer bedraagt dan de inkomens bedoeld in de algemene maatregel van bestuur krachtens artikel 35, tweede lid, van die wet;
- e. de hierna genoemde producties zullen later doch tijdig in het geding worden gebracht.
- f. voor het overige wordt verwezen naar het hiervoor genoemde en hierbij meebetekende e-mailbericht van voornoemde voorzieningenrechter;

TENEINDE:

Alsdan en aldaar namens verzoekers als eisers tegen zich als gedaagde als volgt te horen doen eis doen en concluderen:

INLEIDING

1. Op vrijdag 17 december 2021 adviseerde het *Outbreak Management Team* (hierna: '**OMT**') het kabinet om het land opnieuw te onderwerpen aan een algehele, zogenoemde 'harde lockdown' gezien de dreiging c.q. opmars van de zogeheten Omikron-variant van het corona-virus.¹ Vanaf dat moment voelde men de bui alweer hangen; en terecht, zo bleek de volgende dag. Op zaterdag 18 december 2021 volgde een persconferentie waarin door demissionair minister-president Rutte en demissionair minister van Volksgezondheid, Wetenschap en Sport (hierna: '**VWS**'), De Jonge werd aangekondigd dat Nederland opnieuw op slot zou gaan. De heren lieten er geen gras over groeien: nog diezelfde nacht, op zondag 19 december 2021 om 5.00 uur, ging de harde lockdown in.

¹ Na het OMT-advies van 17 december 2021 (zie Rijksoverheid, 'Advies VWS nav OMT 134 met aanpassing', te raadplegen via <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brieven/2021/12/18/advies-vws-nav-omt-134-met-aanpassing>) werd overgegaan tot een 'harde lockdown'. Dit betekent dat alles, behalve essentiële winkels, dicht moeten. Zie voor toelichting wat betreft de harde lockdown Rijksoverheid, 'Verspreiding omikron vertragen: Nederland in lockdown', 18 december 2021, te raadplegen via: <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2021/12/18/verspreiding-omikron-vertragen-nederland-in-lockdown>. Zie voor de persconferentie van 18 december 2021 waarin de harde lockdown werd aangekondigd: <https://www.youtube.com/watch?v=0nJFONxLJYo>.

2. Dit is de zoveelste klap in het gezicht van de Nederlandse bevolking – gevaccineerd en ongevaccineerd, met en zonder coronatoegangsbewijs (hierna: ‘CTB’) – die op dat moment al aan een aantal zeer ingrijpende maatregelen was onderworpen. Zo werd op 25 september 2021 het vanuit medisch-wetenschappelijk oogpunt volstrekt zinloze en maatschappelijk zeer schadelijke² CTB verplicht gesteld in de horeca, de cultuursector en evenementenbranche. ‘In ruil voor’ het CTB zou de anderhalvemeterregel worden afgeschaft: het zou het begin zijn van een volledige heropening van de samenleving op 1 november 2021. Niets bleek (uiteeraard) minder waar. Op 26 november 2021 werd een zogeheten ‘avondlockdown’ afgekondigd die gepaard ging met strengere maatregelen overdag, zoals thuiswerken en het verplicht dragen van een mondkapje in binnenruimten met vaste zitplaats, zoals de horeca. Als reden voor deze maatregelen noemde het kabinet het recordaantal corona-besmettingen. Op de site van de Rijksoverheid is te lezen:

Het aantal besmettingen is nog nooit zo hoog geweest als in de laatste weken [...]. Er wordt op korte termijn geen daling verwacht in de besmettingscijfers en ziekenhuisopnames. Daarom grijpt het kabinet in, met strengere maatregelen om zo het aantal corona-besmettingen terug te dringen en verdere overbelasting van de zorg te voorkomen.³

3. Een nieuwe persconferentie volgde op 14 december 2021: niet alleen werd de avondlockdown verlengd tot 14 januari 2022 maar tevens zouden de scholen hun deuren vier dagen voor de geplande kerstvakantie moeten sluiten.⁴ Wederom zeer ingrijpende maatregelen, maar in feite nog niets vergeleken bij de situatie van de harde lockdown waar we ons nu in bevinden. Deze harde lockdown van 19 december 2021 vindt een wettelijke basis in de Wet publieke gezondheid (hierna: ‘Wpg’) en is verder uitgewerkt in de Tijdelijke regeling maatregelen covid-19, voor het laatst gewijzigd op 19 december 2021 (hierna: ‘Trm’)⁵. De kern van de harde lockdown wordt gevormd door artikel 4.a1. Trm (Sluiting publieke plaats).

² Zie:

https://assets.ctfassets.net/eyxdrct1o06f/11bBTWxKcp54wOcWmnLIYM/0a21e3714413c42028a941e124ca9bbc/20211103_betekende_DV_spoedappel_coronapas_website.pdf

³ Zie Rijksoverheid, ‘Avondsluiting en strengere maatregelen overdag’, 26 november 2021, te raadplegen via: <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2021/11/26/avond-lockdown-en-strengere-maatregelen-overdag>

⁴ Zie Wouter van Loon & Pim van den Dool, ‘Kabinet legitimeert schoolsluiting en verlenging avondlockdown met Omikron’, NRC 14 december 2021, te raadplegen via: <https://www.nrc.nl/nieuws/2021/12/14/kabinet-legitimeert-schoolsluiting-en-verlenging-avondlockdown-met-omikron-a4068978> (productie 1)

⁵ Hoewel die wettelijke grondslag in het Ministeriële Besluit van 18 december 2021, kenmerk 3282709-1019936-WJZ, houdende wijziging van de Tijdelijke regeling maatregelen covid-19 in verband met verzwaring van de maatregelen wel algemeen en vaag is weergegeven: “Gelet op de artikelen 58e, eerste lid, 58g, eerste lid, 58h, eerste lid, 58i, 58j, eerste lid, onder b en d, 58q, eerste lid, en 58r, eerste en tweede lid, van de Wet publieke gezondheid”. Wat nou waar op is gebaseerd, is evenwel niet altijd (even) duidelijk. In elk geval is artikel 58b. Wpg daarin niet genoemd en wordt aan het artikel als such ook helemaal niet gerefereerd in het litigieuze besluit waardoor het erop gehouden moet worden dat dat artikel niet in de totstandkoming van het besluit en de afweging van de onderliggende belangen is meegenomen.

4. Bovendien wordt ook het contact met anderen beperkt middels een in artikel 3.1 Trm neergelegde beperking van groepsvorming boven de twee personen in de openbare ruimte. Het enkele feit dat de regering meent de Nederlandse burger te mogen beperken in het samenkomen met anderen in het openbaar is van ongekend ingrijpende aard. Dit zou ten alle tijden aan het individu zelf moeten zijn; zonder bemoeienis van de staat. Al helemaal gezien het feit dat samenkomen van mensen in de buitenlucht op geen enkele wijze een risico met zich meebrengt wat betreft de verspreiding van het coronavirus.⁶
5. Daar blijft het niet bij. In artikel 3.2 Trm is een beperking van groepsvorming boven de vijftig personen in de publieke binnenruimte neergelegd en een in artikel 3.3 Trm neergelegde beperking van groepsvorming boven de vijftig personen in de gesloten binnenruimte. Deze bepalingen beperken de bewegingsruimte eveneens aanzienlijk. Dat geldt uiteraard ook voor verbod tot het organiseren van evenementen op grond van artikel 5.a1. Trm. Dat alles is neergelegd in het litigieuze *Ministeriële Besluit: Regeling van de Ministers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, van Justitie en Veiligheid en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 18 december 2021, kenmerk 3282709-1019936-WJZ, houdende wijziging van de Tijdelijke regeling maatregelen covid-19 in verband met verzwaring van de maatregelen.*
6. Tot slot gaan deze maatregelen gepaard met beperkingen binnenshuis. Het gaat hier niet om juridisch bindende maatregelen, maar om adviezen. Zo geldt het advies om niet meer dan twee personen thuis te ontvangen met uitzondering van de feestdagen, dan is het toegestaan om vier personen te ontvangen.⁷ Hoewel dit in juridische zin geen maatregel betreft, is dit wel degelijk een beperking van de levenssfeer van burgers – zeker gezien de dwingende, imperatieve bewoording van het demissionaire kabinet en die op de website van de Rijksoverheid. Het leidt tevens tot de dystopische situatie waarin de overheid ook binnenshuis – achter de voordeur – het leven van de burger bepaalt en controleert. Demissionair minister-president Rutte benadrukte niet voor niets tijdens de persconferentie dat de politie wel degelijk andere mogelijkheden heeft tot controle van burgers achter de voordeur (bijvoorbeeld na melding geluidsoverlast) waarbij meteen controle op naleving van de ‘adviezen’ kan volgen

⁶ Zie ondermeer: <https://www.medrxiv.org/content/10.1101/2020.09.04.20188417v2>

⁷ Rijksoverheid, ‘Bezoek in coronatijd’, te raadplegen via: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/algemene-coronaregels/bezoek>

7. Voor deze dystopische situatie bestaat geen enkele rechtvaardiging. Gedaagde beargumenteerde eerder dat de avondlockdown werd ingevoerd omdat er op korte termijn geen daling in besmettingen en ziekenhuisopnames werd verwacht (zie hierboven). Inmiddels is die daling wel degelijk ingezet en in plaats van de avondlockdown op te heffen, voert de regering nu een nog strengere lockdown in vanwege een 'geanticipeerde dreiging' van de Omikron-variant. Een compleet onnavolgbare beslissing, al helemaal gezien het feit dat de gegevens en cijfers van de Omikron-variant vooralsnog ontbreken. Sterker nog, de gegevens en cijfers die wel beschikbaar zijn melden veelal een zeer mild verloop. De Omikron-variant lijkt zich voornamelijk te manifesteren als een verkoudheid en in Zuid-Afrika zelf (het vermoedelijke land van herkomst) worden er daarom ook geen nieuwe restricties aangekondigd. Sinds 1 oktober is het laagste niveau van maatregelen van kracht en er is geen intentie om de maatregelen te verzwaren.⁸
8. Kortom, het kabinet kondigt nu, op een moment dat het aantal corona-besmettingen al daalt, een van de zwaarste en meest destructieve maatregelen denkbaar af. Hoewel de gegevens van de Omikron-variant ontbreken, is de door lockdowns veroorzaakte (neven)schade inmiddels gemeengoed. Lockdowns leiden tot niet te onderschatten problemen, zoals toename van mentale problemen, economische schade en gederfde levensjaren. Geconcludeerd kan worden dat er niet alleen geen enkele reden bestond tot het afkondigen van de lockdown, maar tevens dat dit gezien de 100% zeker optredende nevenschade op geen enkele wijze gerechtvaardigd kan worden. Deze lockdown is dan ook onrechtmatig en moet zo snel mogelijk van tafel.

OMIKRON-VARIANT

9. Wat betreft de Omikron-variant – nu blijkbaar de directe aanleiding voor het instellen van de lockdown – is nog weinig bekend. Dat erkent ook het OMT zelf in haar laatste advies van 13 december 2021.⁹ Het OMT schrijft dat er over de eventuele implicaties van de toename van de Omikron-variant nog grote onzekerheid bestaat. Hetzelfde geldt voor de '*modelmatige verkenningen*' die het OMT ter beschikking stonden. Het woord onzekerheid komt maar liefst 5 keer terug in dat advies op cruciale punten.
10. Het enige dat met vrij grote mate van zekerheid gezegd kan worden, is dat deze nieuwe variant besmettelijker is maar ook dat de infecties met de Omikron-variant veel minder ernstig verlopen en veel minder vaak tot ziekenhuisopnames leiden. De eerste berichten uit Zuid-Afrika en Groot-Brittannië – de landen met het grootste aantal besmettingen met de Omikron-variant – zijn in dit opzicht geruststellend.

⁸ Zie <https://www.gov.za/Coronavirus> (productie 2)

⁹ Rijksoverheid, 'Advies na 133e OMT over COVID-19', 13, december 2021, te raadplegen via: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brieven/2021/12/13/advies-vws-na-omt-133>

11. Uit de eerste beschikbare en betrouwbare wetenschappelijke gegevens uit Zuid-Afrika¹⁰ blijkt dat de Omikron-variant tot veel minder ziekenhuisopnames leidt dan de Delta-variant. Van 1 oktober tot 30 november 2021 bedroeg het percentage mensen dat opgenomen werd met de Omikron-variant slechts 20% van het aantal opgenomen mensen met de Delta-variant in hetzelfde tijdvak. In vergelijking met de derde golf met de Delta-variant als dominante variant, is de kans op een ernstig verlopend ziektebeeld bij een infectie met de Omikron-variant nu slechts 30%.
12. Een eerste analyse uit Schotland – op 22 december gepubliceerd op de website van de University of Edinburgh – bevestigt deze data en komt met een vermindering van het risico op ziekenhuisopname van een infectie met de Omikron-variant ten opzichte van de Delta-variant van 70%.¹¹
13. En een eveneens op 22 december 2021 gepubliceerde analyse van het Imperial College Londen – de instantie die de data aanlevert voor SAGE, de Britse evenknie van het RIVM – bevestigt nogmaals deze cijfers.¹² Deze cijfers worden toegeschreven aan een toenemende immuniteit in de bevolking, hetzij door vaccinatie, hetzij door het doormaken van de infectie met SARS-CoV-2. En dat bij een vaccinatiegraad die vergelijkbaar is met die van Nederland.
14. Het is dan ook hogelijk verbazend dat gedaagde op basis van deze zonder meer en gelukkig zeer geruststellende data overgaat tot het opnieuw instellen van een vergaande maatregel van een harde lockdown. Deze data zijn namelijk afkomstig uit de werkelijkheid, terwijl de reden voor een lockdown een virtuele werkelijkheid betreft zoals gemodelleerd door het RIVM. Men kan daaruit concluderen dat de modellen bij het bepalen van het beleid blijkbaar belangrijker zijn dan de uit de praktijk afkomstige gegevens. En dat terwijl Jaap van Dissel in zijn laatste presentatie van 18 december 2021 zelf stelde dat er in het model van het RIVM sprake is van ‘*zeer veel onzekere aannames*’. Het is de omgekeerde wereld: het wrakhout van de onzekerheid dat als reddingsboei moet dienen terwijl er een robuuste reddingssloep beschikbaar is: reële data en reële cijfers.

¹⁰ ‘Early assessment of the clinical severity of the SARS-CoV-2 Omicron variant in South Africa’, *Medrxiv*, te raadplegen via: <https://www.medrxiv.org/content/10.1101/2021.12.21.21268116v1> (productie 3)

¹¹ ‘Severity of Omicron variant of concern and vaccine effectiveness against symptomatic disease: national cohort with nested test negative design study in Scotland’, *University of Edinburgh*, te raadplegen via: <https://www.research.ed.ac.uk/en/publications/severity-of-omicron-variant-of-concern-and-vaccine-effectiveness-> (productie 4)

¹² ‘Report 50 - Hospitalisation risk for Omicron cases in England’, *Imperial College London*, te raadplegen via: <https://www.imperial.ac.uk/mrc-global-infectious-disease-analysis/covid-19/report-50-severity-omicron/> (productie 5)

KOSTEN / BATEN ANALYSE LOCKDOWN

15. Het oorspronkelijke doel van de eerste 'intelligente lockdown' zoals verwoord door de demissionaire minister-president was 'flatten the curve'. Dat leek op dat moment een zinnige maatregel om overbelasting van ziekenhuizen te voorkomen en in lijn met het voorzichtigheidsprincipe. Maar vervolgens werd in het seizoen 2020/2021 weer gegrepen naar het middel van de lockdown, en nu al voor de derde keer.
16. De WHO Writing Group concludeerde al in 2006 dat "forced isolation and quarantine are ineffective and impractical."¹³ Donald Henderson, de man die eindverantwoordelijkheid droeg voor de grootschalige en wereldwijde vaccinatiecampagne tegen pokken die uiteindelijk tot uitroeiing van het pokkenvirus leidde, schreef samen met Thomas Inglesby en Jennifer Nuzzo in 2006 de wetenschappelijke klassieker met de titel 'Disease mitigation measures in the control of pandemic influenza'. Het werd de basis van vele internationale draaiboeken en protocollen hoe een pandemie te bestrijden, ook die van de WHO, geschreven op basis van de best beschikbare wetenschappelijke kennis.¹⁴
17. Maar begin 2020 werd al deze kennis en kunde terzijde geschoven, onder andere doordat de door China gedomineerde WHO van mening was dat men een voorbeeld moest nemen aan China, het land dat door middel van lockdowns het coronavirus snel en effectief onder controle zou hebben gekregen¹⁵. Het leidde tot een voor dan toe onmogelijk gehouden wereldwijde kettingreactie van het instellen van lockdowns ter bestrijding van SARS-CoV-2, een maatregel waarvan men de negatieve impact op de maatschappij nauwelijks kan overschatten. Prominente wetenschappers van Harvard, Oxford en Stanford die een aanpak bepleitten zoals tot dan toe in draaiboeken was vastgelegd, werden het slachtoffer van een gerichte smear campaign en geweerd uit het publieke debat.¹⁶ Hieronder worden enkele belangrijke passages uit het bovengenoemde artikel van Henderson weergegeven die gedaagde in acht had kunnen en moeten nemen:

¹³ D. Bell, A. Nicoll, K. Fukuda K, et al., 'Non-pharmaceutical interventions for pandemic influenza, national and community measures', *Emerging infectious diseases*. 2006;12(1):88-94. doi:10.3201/EID1201.051371. (productie 6)

¹⁴ T. v. Inglesby, J.B. Nuzzlo, T. O'Toole, D.A. Henderson, 'Disease mitigation measures in the control of pandemic influenza', *Biosecurity and bioterrorism: biodefense strategy, practice, and science*. 2006;4(4):366-375. doi:10.1089/BSP.2006.4.366.

¹⁵ Emily Rauhala, 'WHO has praised China's coronavirus response. That baffles some health crisis experts', *The Washington Post*, 8 februari 2020, te raadplegen via: https://www.washingtonpost.com/world/asia_pacific/chinese-officials-note-serious-problems-in-coronavirus-response-the-world-health-organization-keeps-praising-them/2020/02/08/b663dd7c-4834-11ea-91ab-ce439aa5c7c1_story.html (productie 7)

¹⁶ 'How Fauci and Collins shut down covid debate', *WSJ*, te raadplegen via: <https://www.wsj.com/articles/fauci-collins-emails-great-barrington-declaration-covid-pandemic-lockdown-11640129116> (productie 8)

"Maatregelen ter bestrijding van ziekten, hoe goed bedoeld ook, hebben potentiële sociale, economische en politieke gevolgen die door zowel politieke leiders als gezondheidsfunctionarissen volledig moeten worden meegewogen. Het sluiten van scholen is een voorbeeld. Sommigen hebben voorgesteld scholen te sluiten zolang de pandemie in een bepaalde gemeenschap aanhoudt (misschien acht weken) of zolang de pandemie in het land aanhoudt (soms wel acht maanden). Veel ouders zouden thuis moeten blijven van het werk om voor hun kinderen te zorgen, wat tot een hoog absentisme zou kunnen leiden, waardoor kritieke diensten, waaronder de gezondheidszorg, onder druk zouden kunnen komen te staan. De sluiting van scholen doet ook de vraag rijzen of bepaalde segmenten van de samenleving niet een onbillijk deel van de lasten van de ziektebestrijding zouden moeten dragen. Een aanzienlijk deel van de kinderen in gezinnen met lagere inkomens is voor basisvoeding afhankelijk van schoolvoedingsprogramma's.

*Politieke leiders moeten begrijpen wat de waarschijnlijke voordelen en de mogelijke gevolgen van ziektebestrijdingsmaatregelen zijn, waaronder het mogelijke verlies van essentiële burgerdiensten en **het mogelijke verlies van vertrouwen in de overheid om de crisis te beheersen.**"*

18. Het bleek dat onze overheid dit *niet* begreep. Lockdowns zijn niet gratis, integendeel. Hoewel een kosten-baten analyse vrijwel onmogelijk is,¹⁷ is het aannemelijk dat de kosten, zowel financieel als ook in termen van gezonde levensjaren, de baten (verre) zullen overstijgen en dat de komende jaren de grootste schade die dit beleid heeft veroorzaakt nog moet komen. Een samenvatting van de wetenschappelijke literatuur over de voor- en nadelen van een lockdown komt tot dezelfde conclusie.¹⁸ Er worden vele onjuiste aannames gedaan in de diverse modellen over de voor- en nadelen van een lockdown, waarbij de voordelen over het algemeen sterk overschat worden en de nadelen fors onderschat. Op zijn best heeft een lockdown volgens deze auteur een '*marginaal effect*' op het aantal Covid-19 doden. De laatste zin van dit overzicht wordt hier letterlijk weergegeven, omdat er geen betere samenvatting is van deze niet eerder toegepaste, wetenschappelijk niet-onderbouwde en zeer schadelijke maatregel van het instellen van een lockdown:

¹⁷ 'Er wordt bij de corona-aanpak te weinig gekeken naar economische afweging', NOS, 4 maart 2021, te raadplegen via: <https://nos.nl/artikel/2371183-er-wordt-bij-de-corona-aanpak-te-weinig-gekeken-naar-economische-afweging>

¹⁸ D.W. Allen, 'Covid-19 Lockdown Cost/Benefits: A Critical Assessment of the Literature', te raadplegen via: <https://doi.org/10.1080/1357151620211976051>. Published online 2021. doi:10.1080/13571516.2021.1976051 (productie 9)

“Lockdowns zijn niet alleen een inefficiënt beleid, zij moeten worden gerangschikt als een van de grootste beleidsrampen in vreedstijd aller tijden.”

19. En dan bestaat demissionair minister De Jonge het om te zeggen dat burgers ‘*het recht hebben om niet ziek te worden*’. Maar een overheid heeft de taak om het welzijn en de gezondheid van *alle* burgers te waarborgen, en niet alleen van diegenen waarvoor zij oog wil hebben en diegenen waarvoor zij sympathie op kan brengen. De overheid neemt wellicht haar verantwoordelijkheid voor mensen die getroffen worden door Covid-19, maar verzaakt ernstig in het nemen van haar verantwoordelijkheid ten aanzien van het welzijn en de gezondheid van de overige burgers. Vooral de jongeren, de horeca en de middenstand en het MKB zijn hiervan de dupe, evenals de toch al zwakkere onderlaag in de maatschappij. Niet de intellectuele elite die met een cappuccino en een laptop vanuit huis kan werken.
20. Zelfs het hoofd van de IC van het Amsterdams Medisch Centrum, Armand Girbes, is deze mening toegedaan. Volgens hem vraagt de overheid ‘wel erg veel’ van de mensen die weinig van SARS-CoV-2 te vrezen hebben (**productie 10**).

MODELLERING

21. Waar baseert het OMT – en dus gedaagde – zich eigenlijk op als zij stelt dat een lockdown noodzakelijk is om de Omikron-variant onder controle te kunnen houden? Niet op wetenschappelijke gegevens over de besmettelijkheid en virulentie van de Omikron-variant. Die gegevens zijn er namelijk nog niet of nauwelijks. En voor zover die er wel zijn, zijn deze bijzonder geruststellend (zie hiervoor, punten 9 t/m 13). Wederom zijn de modellen van het RIVM leidend bij het bepalen welke maatregelen effectief, passend en proportioneel zijn. Modellen die tot op de dag van vandaag – ondanks een WOB-verzoek van de statisticus Fritsander Lahr – niet volledig openbaar zijn gemaakt en waarvan de noodzakelijke data niet beschikbaar zijn gesteld. Onafhankelijke statistici en modelleers kunnen tot op de dag van vandaag niet controleren welke aannames zijn gedaan door het RIVM, hoe de verschillende parameters zijn geschat en hoe de uitkomsten zijn gevalideerd.¹⁹ En dat is nu meer relevant dan ooit, omdat uit de meest recente cijfers blijkt dat de kans op ziekenhuisopname en een ernstig beloop van Covid-19 bij een infectie met de Omikron-variant bij benadering 70 tot 80% lager ligt dan voor de delta variant, hetgeen inmiddels – zeker in het Verenigd Koninkrijk – al door de reguliere pers is opgepikt en groot op

¹⁹ ‘Les van anderhalf jaar coronabeleid: geef wetenschap onbeperkte toegang tot brondata’, *Follow the Money*, 22 december 2021, zie: [https://www.ftm.nl/artikelen/geef-wetenschap-brondata?utm_medium=social&utm_campaign=sharebuttonnietleden&utm_source=linkbutton&share=3dKS9iir3ftf7WCBmZlzu%2FEBBKG%2BN2YU8mqi06wG33T6PZM5NAtnONco%2BHEtMw%3D%3D\(productie 11\)](https://www.ftm.nl/artikelen/geef-wetenschap-brondata?utm_medium=social&utm_campaign=sharebuttonnietleden&utm_source=linkbutton&share=3dKS9iir3ftf7WCBmZlzu%2FEBBKG%2BN2YU8mqi06wG33T6PZM5NAtnONco%2BHEtMw%3D%3D(productie%2011))

hun voorpagina's prijkt. De vraag is dan ook of dit meegenomen is in de modellen die Jaap van Dissel op zaterdag 18 december aan het demissionaire kabinet presenteerde. Uit zijn presentatie valt dit niet op te maken, omdat er simpelweg wederom niets in staat over de aannames die gedaan zijn bij het voorspellen van het nieuwste doemscenario.

22. Prof. dr. John P.A. Ioannidis – 's werelds meest geciteerde wetenschapper, arts, epidemioloog en hoogleraar geneeskunde aan de Stanford University – schreef al in augustus 2020 een artikel met de veelzeggende titel *"Forecasting of COVID-19 has failed"*.²⁰ In het artikel waarschuwt hij voor het probleem van politici die (verkeerde) uitkomsten van modellen (te) serieus nemen en ze beschouwen als kristallen bollen, zonder iets te begrijpen van de grote onzekerheid van de uitkomsten en de aannames die er aan ten grondslag liggen. Hij beschrijft de veelheid aan factoren die ertoe leidden dat de voorspellingen van de diverse gebruikte modellen steeds opnieuw ernstig faalden, en tot overmaat van ramp ook nog eens tot gevolg hadden dat beleid werd ingesteld dat meer kwaad dan goed deed.
23. En dit probleem is niet nieuw. Ioannidis geeft in zijn artikel een indrukwekkend overzicht van de geschiedenis van schattingen van het verloop van infectieziekten die met behulp van modellen werden gedaan.

Mislukte epidemievoorspellingen zijn een oud probleem. Het wekt verbazing dat epidemievoorspellingen nog veel geloofwaardigheid genieten bij besluitvormers, gezien de twijfelachtige staat van dienst. Modellen voor de Mexicaanse griep voorspelden 3100-65000 sterfgevallen in het VK. Uiteindelijk vielen er 457 doden. Modellen voor mond- en klauwzeer van topwetenschappers in toptijdschriften werden vervolgens in twijfel getrokken door andere wetenschappers, die in twijfel trokken waarom tot 10 miljoen dieren moesten worden afgemaakt. Voorspellingen voor boviene spongiforme encefalopathie (BSE) verwachtten tot 150.000 sterfgevallen in het VK. De ondergrens voorspelde echter slechts 50 sterfgevallen, een cijfer dat dicht bij het uiteindelijke aantal sterfgevallen ligt. Voorspellingen werken misschien in "ideale", geïsoleerde gemeenschappen met een homogene bevolking, maar niet in de complexe wereld van vandaag.

²⁰ J.P.A. Ioannidis, S. Cripps, M.A. Tanner, 'Forecasting for COVID-19 has failed' *International Journal of Forecasting*, Published online 2020. doi:10.1016/J.IJFORECAST.2020.08.004 (**productie 12**)

24. In bovenstaand citaat blijven de ridicule voorspellingen over Zika en de Mexicaanse griep nog buiten beschouwing. Ze hadden een ernstige waarschuwing moeten zijn voor het gebruik van modellen om het verloop van een pandemie te voorspellen op basis van modellen waarvan de betrouwbaarheid door Ioannidis wordt beschreven als zijnde een *'dubieuze staat van dienst'*.

25. En hij was niet de enige: al in 2001 schreef Sunetra Gupta – hoogleraar Theoretische Epidemiologie aan Oxford – in Nature het artikel met als titel: *"Avoiding ambiguity - Scientists sometimes use mathematics to give the illusion of certainty."*²¹ Enkele citaten uit haar artikel:

"Hoewel wij thans beschikken over een aantal tamelijk verfijnde methoden om onzekerheid te karakteriseren, stellen deze ons in de praktijk niet in staat de omvang van een ramp te beheersen of zelfs maar te voorspellen. Bij onoordeelkundig gebruik van modellen in deze omstandigheden zal wiskundige modellering de situatie eerder vertroebelen dan verduidelijken, en in het beste geval niets toevoegen aan de situatie dan de illusie van controle. Uit de as van een verkeerd wiskundig model zal waarschijnlijk geen feniks herrijzen."

26. De waarschuwingen van deze twee van meest prominente wetenschappers ter wereld op dit gebied, bleken aan dovemans oren gericht. En daarom worden we in feite al twee jaren geregeerd door een onbestaande kristallen bol van het RIVM, waarvan bij herhaling is gebleken niet van helder glas te zijn gemaakt maar van matglas. De echte werkelijkheid wordt geterroriseerd door een nauwelijks serieus te nemen virtuele werkelijkheid. Met alle gevolgen van dien voor onze maatschappij met nu opnieuw een lockdown, inclusief de enorme impact die deze heeft op onze jeugd door de schoolsluitingen, op de horeca doordat ze opnieuw moeten sluiten in de periode waarin ze de meeste omzet kunnen draaien en op het klein- en middenbedrijf dat opnieuw te maken krijgt met een forse inkomstenderving. En dat in een periode waar de laatste twee de grootste schade van eerdere maatregelen deels hadden kunnen compenseren.

²¹ S. Gupta S, 'Avoiding ambiguity', *Nature* 2001 412:6847. 2001;412(6847):589-589. doi:10.1038/35088152. (productie 13)

27. Men heeft niets geleerd van de geschiedenis: wederom werd er de afgelopen twee jaren beleid gemaakt op de onbetrouwbare toekomstvoorspellingen van modelleers die ons een corona-apocalyps in het vooruitzicht stelde, maar wiens voorspellend vermogen die van de weerman nauwelijks overstijgen: de corona-weersverwachting voor vandaag en morgen is nog redelijk betrouwbaar, die van overmorgen al veel minder en die voor volgende week nog maar matig. Om over de weersverwachting voor de volgende maand nog maar te zwijgen. Dit werd in twee commentaren in de Telegraph nog eens pijnlijk duidelijk aan de hand van de laatste voorspellingen van Neil Ferguson van het Imperial College Londen, al twintig jaar de doemdenker van dienst voor de Britse overheid, die in het verleden het aantal slachtoffers bij het uitbreken van een nieuwe pandemie stelselmatig met een factor 10 tot 100 overschatte²².
28. Hoe vaak laten we ons nog leiden door modellen die bij herhaling niet in staat bleken te zijn om de ontwikkeling van de pandemie te voorspellen? Hoe vaak laten we ons nog leiden door voorspellingen die geen bijdrage leveren aan de bestrijding van een pandemie, maar wel tot enorme sociale, maatschappelijke en financiële schade leiden? Hoe lang laten we een voorspelde virtuele werkelijkheid nog amok maken van de dagelijkse realiteit? Dit moet stoppen.
29. Datzelfde geldt voor de wijze waarop nu louter van bepaalde (twijfelachtige) inzichten van het RIVM wordt uitgegaan. Dit kan geen wetenschap worden genoemd. De wetenschap probeert immer de eigen thesen te falsificeren en staat dus – ten alle tijden – open voor andere inzichten. Wat hier nu gebeurt, is het voor absolute waarheid aannemen van modellen en theorieën van door gedaagde aangewezen deskundigen (zoals het RIVM) waarbij critici van deze modellen en theorieën weggezet worden als verspreiders van nepnieuws, wappies, antivaxxers, etc. of moeten ze – aldus demissionair minister van VWS De Jonge – ‘op hun jasje gespuugd worden’. Dat terwijl er, aangezien we te maken hebben met een nieuwe, veel mildere variant, nog heel veel onzeker is. Alleen al om deze reden past het demissionaire kabinet terughoudendheid.

²² Zie: <https://www.telegraph.co.uk/news/2021/12/22/heading-face-real-world-data-sage-modelling/> en <https://www.telegraph.co.uk/business/2021/12/23/prof-lockdowns-apocalyptic-omicron-claims-undermine-faith-vaccines/> (productie 14)

SCHADE

30. Het afkondigen van een algehele lockdown kan worden gezien als een van de meest ingrijpende maatregelen in het leven van burgers. Het behoeft geen uitleg dat als wordt overgegaan tot een dergelijk ingrijpende maatregel niet alleen een onmiskenbare rechtvaardiging vereist is, maar tevens de absolute noodzakelijkheid van de maatregel moet worden aangetoond. Beide ontbreken. In de persconferentie van zaterdag 18 december 2021 verklaarde demissionair minister-president Rutte en demissionair minister van VWS De Jonge, dat de 'noodzaak' van de lockdown kan worden gevonden in de *verwachte* dreiging en opmars van de Omikron-variant van het coronavirus. Het gaat hier aldus niet om de vereiste onmiskenbare rechtvaardiging of absolute noodzaak, maar om aannames op basis van onzekere gegevens en op zijn best een geanticipeerd maar volstrekt niet kwantificeerbaar risico. En eigenlijk is ook van laatstgenoemde geen sprake. Sterker nog, de berichtgeving blijkt eerder in tegenovergestelde richting te wijzen dan een dreigend gevaar.
31. Kortom, gedaagde neemt op basis van een verwachte of zelfs imaginaire dreiging en hieruit volgend geanticipeerd risico – beide zonder bewezen positief effect – nu de beslissing om op de meest vergaande manier mogelijk het leven van de Nederlandse burgers te beperken. Tot overmaat van ramp, neemt gedaagde deze beslissing vlak voor de feestdagen. Een periode waar samenkomst met familie en vrienden om het Kerstfeest te vieren en gezamenlijk het jaar af te sluiten, nu juist centraal staat.
32. Daarnaast wordt deze periode gekenmerkt door cruciale omzet, zeker na de eerdere lockdowns die bijvoorbeeld de horeca, het MKB en de cultuursector vaak maar ternauwernood hebben overleefd. Dat hen deze periode van kerstinkopen en frequent bezoek wordt ontnomen, zal in veel gevallen voor deze respectievelijke sectoren de nekslag betekenen. Zij bevonden zich al in een benarde situatie vanwege de avondlockdown en de invoering van het CTB, maar door de nieuwe harde lockdown dreigen zij nu definitief over de kop te gaan. Elke dag dat de lockdown voortduurt, loopt de financiële schade op en neemt de kans exponentieel toe dat deze onherstelbaar zal zijn: een bedrijf dat eenmaal failliet is gegaan, komt niet meer terug.

33. Demissionair minister-president Rutte maakt ons graag wijs dat dit alles te voorkomen is met – zo lijkt het inmiddels – onuitputtelijke steunpakketten. Dit is op tweeërlei wijze onjuist. Ten eerste zijn die steunpakketten vaak onvoldoende, zo getuigt de grote hoeveelheid wanhopige berichten van ondernemers. Daarnaast is de essentie van ondernemen natuurlijk niet enkel gericht op ‘overleven’ maar op het maken van winst; iets wat niet kan als je zaak gedwongen dicht gaat, terwijl jij thuis wordt opgesloten. Iets anders dat we niet mogen vergeten is dat al deze steunpakketten uiteindelijk voor rekening van toekomstige generaties komen. Hoewel demissionair minister-president Rutte tijdens de vorige lockdown met droge ogen beweerde dat door de steunpakketten de economische schade beperkt was gebleven, weet iedereen met gezond verstand beter: geld is nooit gratis en voor niets komt de zon op. Kortom: demissionair minister-president Rutte geeft Nederland een – heel dun – sigaartje uit eigen doos.
34. De financiële schade staat echter niet op zichzelf. Deze wordt geëvenaard door een andere schadepost: de mentale schade – veroorzaakt door isolatie, eenzaamheid, wanhoop en frustratie. Hoe langer de lockdown duurt, hoe groter de kans dat ook deze schade onherstelbaar zal zijn. Dan hebben we het niet eens specifiek over aanzienlijk toegenomen suicide, maar ook over de blijvende gevolgen van gederfde levensvreugde door eenzaamheid en depressie. Het behoeft geen uitleg dat dit onder iedere leeftijdsgroep speelt, maar zeker voor jongeren levert dit onherstelbare schade op. Jonge mensen zien hun jeugd aan zich voorbijgaan zonder echt te ervaren wat het is om jong te zijn: studeren gebeurt van achter het scherm, uitgaan en afspreken met vrienden is er niet meer bij, en jonge mensen slijten hun dagen, uitzichtloos, tussen hun vier muren op een kleine studentenkamer.
35. Terwijl van hen eindeloze solidariteit wordt verwacht met de ‘kwetsbaren’, kunnen zij zelf niet op deze solidariteit rekenen. In plaats van hun lijden serieus te nemen of zelfs maar te erkennen, deed demissionair minister-president Rutte er nog een schepje bovenop door te stellen dat de lockdown voor jongeren een periode wordt waarin ‘het leven weer wat saaier wordt’. De man heeft geen idee. Deze totale ontkenning – of op z’n minst grove bagatellisering – van het voelbare leed dat *zijn* beleid direct veroorzaakt, al helemaal voor een generatie die niet of nauwelijks iets te vrezen heeft van Covid-19, is ronduit schandalig én onrechtmatig. Al helemaal – het werd hiervoor al genoemd – aangezien voor deze beleidskeuze geen enkele (medisch-wetenschappelijke) rechtvaardiging bestaat.

36. Samengevat: terwijl er geen rechtvaardiging of noodzaak bestaat voor deze harde lockdown – en lockdowns überhaupt geen effect hebben – is er één ding zeker: deze nieuwe lockdown resulteert in een totale destructie van ondernemingen en stort ons land andermaal in een collectieve depressie. Dat weten we wel zeker.

STRIJD MET HET RECHT EN GRONDRECHTEN

37. De harde lockdown levert een onrechtmatige overheidsdaad ex artikel 6:162 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek ('BW') op. Het gaat hier specifiek om een inbreuk op een recht – of beter gezegd meerdere (grond)rechten – die zijn neergelegd in zowel internationale mensenrechtenverdragen alsook de Nederlandse Grondwet (hoewel aan die laatste door de rechter niet mag worden getoetst, maar er gaat natuurlijk wel een zekere reflexwerking vanuit).
38. Maar alvorens in te gaan op de grondrechten, dient allereerst, mede gelet op het voorgaande en het hiernavolgende, te worden vastgesteld dat de drempel van artikel 58b., lid 2 Wpg bij lange na niet wordt gehaald:

De bij of krachtens dit hoofdstuk toegekende bevoegdheden worden slechts toegepast voor zover die toepassing:

- a. gelet op de ernst van de bedreiging van de volksgezondheid noodzakelijk is;*
- b. in overeenstemming is met de uitgangspunten van de democratische rechtsstaat; en*
- c. gelet op het in het eerste lid genoemde doel de uitoefening van grondrechten zo min mogelijk beperkt en aan dat doel evenredig is.*

Merk op dat door de plaatsing van het woordje 'en' sprake is van cumulatieve voorwaarden waaraan (in casu de laatste wijzigingen van de) Trm ten alleen tijde moet voldoen. Uit het voorgaande blijkt al dat aan de a.-eis niet wordt voldaan en uit het hiernavolgende zal blijken dat een en ander ook niet aan de b.- en de c.-eis wordt voldaan, een en ander in onderling verband gelezen met het voorgaande. Aldus is de Trm zoals die nu luidt ver buiten de in artikel 58b., lid 2 Wpg gestelde eisen getreden en is er aldus onmiskenbaar sprake van 'executive overreach'.

39. Wat de grondrechtenschending betreft – waar ook artikel 58b., lid 2 aanhef en onder c. en deels ook onder b. op zien – wijzen eisers bijvoorbeeld op: menselijke waardigheid (artikel 1 EU-Handvest), eerbiediging van het privéleven en het familie- en gezinsleven (artikel 9 en 16 IVRK, artikel 8 EVRM, artikel 17 BUPO, artikel 7 EU-Handvest en artikel 10, lid 1 en lid 2 Gw), vrijheid van vergadering en vereniging (artikel 12 EU-Handvest), het recht op vrijheid van beroep en het recht te werken, alsmede vrijheid van ondernemerschap (artikelen 15 en 16 EU-Handvest en artikel 19 lid 3 Gw), het recht op verwezenlijking van economische, sociale en culturele rechten (artikel 4 IVRK, artikel 22 lid 3 Gw, artikel 16 ESH wat betreft volwassenen en artikel 17 ESH wat betreft kinderen), het beginsel van Habeas Corpus (recht op vrijheid en veiligheid; artikel 5 EVRM, artikel 9 BUPO en artikel 6 EU-handvest), het recht op eigendom en het verbod op onteigening (artikel 14 Gw en artikel 17 EVRM). En dat is slechts een greep uit de geheel of gedeeltelijk geschonden grondrechten. In het hierna volgende zullen de drie belangrijkste en evident geschonden grondrechten nader worden besproken.
40. Ten eerste is de harde lockdown evident in strijd met artikel 8 EVRM. Lid 1 van het voornoemde artikel bepaalt dat eenieder recht heeft op respect voor zijn privé-, familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie. Het recht op privacy is een zeer omvattend recht dat zich uitstrekt over vele facetten van het leven. Het recht op privéleven omvat persoonlijke autonomie, het recht om zonder inmenging van de staat keuzes te maken met betrekking tot het eigen leven, om de eigen persoonlijkheid te ontwikkelen en om relaties met anderen aan te gaan en te communiceren. In de zaak *Marckx v. België* oordeelde het EHRM: “*The object of the article [8] is ‘essentially that of protecting the individual against arbitrary interference by the public authorities’*”.²³ Gedaagde maakt opnieuw op grote schaal inbreuk maakt op het privéleven van de Nederlandse burger door de samenleving letterlijk ‘op slot’ te zetten door het afkondigen van een harde lockdown. Immers, mensen kunnen vrijwel niets ondernemen: alles wat het leven aangenaam, de moeite waard of zelfs maar ‘normaal’ maakt, is op dit moment niet toegestaan.

²³ *Marckx v. Belgium*, 13 June 1979, Series A no. 31, ECLI:NL:XX:1979:AC3090.

41. Door de sluiting van alle zogenaamd 'niet-essentiële sectoren', zoals neergelegd in artikel 4.a1. Trm, kunnen veel ondernemers hun bedrijf niet openen en kunnen werknemers niet naar hun werk. Consumenten hebben geen toegang tot de in deze sectoren verkrijgbare goederen en diensten; de (vaak mega) online retailers / webwinkels zijn andermaal de lachende derde. Vrijtijdsbesteding is eveneens nagenoeg onmogelijk gezien het feit dat de horeca, cultuur- en evenementensector gesloten zijn op grond van respectievelijk 4.a1. Trm en artikel 5.a1. Trm. Het behoeft geen uitleg dat daarnaast ook art. 3.1. Trm het privéleven van burgers beperkt: los van de inmenging in economische, transactionele activiteiten, maakt gedaagde middels dit artikel een niet te onderschatten inbreuk op het sociale leven van mensen. Wanneer de Staat je vertelt dat je je buitenshuis maar met een beperkt aantal personen mag ophouden, wordt ontmoeting, menselijk contact en communicatie – voor zover daar nog sprake van kon zijn – nog verder op onacceptabele wijze beperkt.
42. De harde lockdown, en dan specifiek de sluiting van publieke plaatsen op grond van artikel 4.a1. Trm, levert tevens een schending op van artikel 1 van het Eerste Protocol bij het EVRM. Op grond van dit artikel heeft iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon het recht op ongestoord genot van zijn eigendom. Lockdowns zorgen voor een enorme daling in de gegenereerde inkomsten van bedrijven. Zeker in deze periode. Bedrijven die hun diensten niet kunnen aanbieden of hun producten niet kunnen verkopen, omdat hun deuren gedwongen worden gesloten, kunnen wellicht net 'overleven' met steunpakketten, maar lopen de inkomsten mis die zij normaal gesproken (vaak wordt dit gestaafd door eerdere jaarverslagen) zouden hebben verdiend. Al helemaal rond de Kerstdagen beleven veel ondernemers (horeca, kappers, schoonheidsspecialisten, retailers, etc.) hoogtijdagen. Iets wat zij nu geheel mislopen. Hiermee is de lockdown een directe schending van het recht op ongestoord genot van eigendom. Iets wat in het geval van faillissement kan leiden tot een definitieve vorm van onteigening. Aangezien het hier tevens gaat om een op onrechtmatige gronden afgekondigde lockdown (*ergo*: een op onrechtmatige gronden opgelegde sluiting van de bedrijven) kan hier zelfs worden gesproken van een vorm van onteigening.
43. De harde lockdown levert tot slot een indirecte schending op van artikel 11 van het EVRM. In dit artikel is de vrijheid van vereniging neergelegd. Het behoeft geen toelichting dat wanneer burgers onderworpen zijn aan een harde lockdown dit recht op de tocht komt te staan. Op grond van de artikelen 3.1, 3.2 en 3.3 Trm worden er (zeer lage) maxima gesteld aan de hoeveelheid personen die überhaupt samen mogen komen. De mogelijkheid om samen te komen wordt verder beperkt door het in artikel 5.a1. Trm neergelegde verbod op het organiseren van evenementen.

44. De structuur van al de hierboven genoemde artikelen in het EVRM is hetzelfde. Een beperking van de in deze artikelen neergelegde rechten kan gerechtvaardigd zijn voor zover dit noodzakelijk is in een democratische samenleving ter bescherming van de gezondheid of wanneer dit noodzakelijk is voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.
45. Aan geen van beide gronden die beperking van de in de voornoemde artikelen beschreven rechten rechtvaardigen is voldaan. Wat betreft de bescherming van de gezondheid kan nogmaals gewezen worden op wat hierboven al is betoogd: er zijn op zijn minst grote vraagtekens te plaatsen bij de feitelijke onderbouwing van de staat betreffende de noodzaak van een harde lockdown. Nederland bevond zich reeds in een zogeheten 'avondlockdown' die was afgekondigd, omdat de besmettingen stegen en er volgens het demissionaire kabinet geen daling van de cijfers op korte termijn te verwachten viel. Inmiddels is die daling wel degelijk ingezet zowel wat betreft de besmettingen als wat betreft de ziekenhuisopnames. Het is dan ook onnavolgbaar dat het demissionaire kabinet op dit moment kiest voor de invoering van een nog zwaarder middel. Het demissionaire kabinet rechtvaardigt op basis van een 'geanticipeerd risico', dat zij verder niet feitelijk heeft onderbouwd. Het gebrek aan deze feitelijke onderbouwing maakt dat er geen deugdelijke motivering bestaat waarom een lockdown, nogmaals: dat dit zeer ingrijpend middel op dit moment noodzakelijk zou zijn. Het is hiermee aangetoond dat de lockdown een onaanvaardbaar zwaar middel is en daarmee wordt er niet voldaan aan het vereiste van proportionaliteit. Aan de subsidiariteitstoets is eveneens niet voldaan gezien het feit dat er überhaupt geen rechtvaardiging is voor nieuwe, laat staan strengere, maatregelen.
46. Als het gaat om de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen moet worden wederom worden opgemerkt dat er geen (medisch-wetenschappelijke) onderbouwing bestaat tot het afkondigen van nieuwe maatregelen. In de persconferentie van 18 december jl. noemde demissionair minister De Jonge het 'recht om niet ziek te worden'. Dit recht is op geen enkele wijze vastgelegd in wetgeving en maakt eveneens geen deel uit van staande jurisprudentie. Er kan dan ook niet anders geconcludeerd worden dat het hier sprake is van ernstige misleiding van de bevolking die vaak niet over de noodzakelijke juridische kennis beschikt of toch in ieder geval van een *verzonnen recht*. Pseudo rechtsgeleerdheid.
47. Uit bovenstaande volgt zonder twijfel dat de harde lockdown een onrechtmatige overheidsdaad ex. artikel 6:162 lid 2 BW oplevert en dus zo snel mogelijk van tafel moet.

48. Niet voor niets is het vertrouwen in het beleid van gedaagde – waar deze harde lockdown deel van uitmaakt – enorm gedaald. Nog maar 16% is positief over het gevoerde coronabeleid van gedaagde.²⁴ In het algemeen is het vertrouwen in de overheid überhaupt tot een absoluut dieptepunt gedaald. Nederland is verworpen van een high-trust society tot een low-trust society²⁵ die, met name door de inzet van het volstrekt nutteloze en maatschappelijk en economisch zeer schadelijke CTB, ook nog eens hopeloos gepolariseerd is. Dit is het directe gevolg van het dramatisch slechte en tekortschietende beleid van gedaagde en het eerder aangehaalde totale gebrek aan transparantie en controleerbaarheid. Het zal vele jaren duren voordat het vertrouwen van de bevolking in de overheid enigszins hersteld is, voor zover dit al zal gebeuren: wat een tegenstelling met bijvoorbeeld Zweden, waar het vertrouwen in de aanpak nog steeds groot is en Anders Tegnell – de Zweedse Jaap van Dissel – steeds heeft gehamerd op de noodzaak van vertrouwen van de bevolking in het gevoerde beleid:

“Dat was de traditie, het kon op vrijwillige basis, en de mensen luisteren daar ook naar omdat er een hoge mate van zowel respect als vertrouwen is tussen de bevolking en de regering en de agentschappen. Dat is de reden waarom we vrij veel impact konden krijgen op het doen van dingen op vrijwillige basis. Ik denk dat dat één belangrijk aspect is.”

Misschien is de door het demissionaire kabinet gekozen strategie ter bestrijding van de pandemie nog wel de grootst mogelijke miskleun die zij had kunnen begaan.

49. Door het onwetenschappelijke en onnavolgbare beleid van het demissionair kabinet, zijn vele Nederlanders door uitzichtloosheid – we zitten immers al twee jaar in deze ‘jojo-situatie’ – de wanhoop nabij. De gegevens over de door lockdowns veroorzaakte nevenschade zijn wel bekend: lockdowns leiden tot isolatie, leerachterstanden, economische schade en de destructie van levenswerken. De vraag die voor ligt, is dan ook simpel: hoe vaak mag gedaagde nog dezelfde fout blijven maken en, vooral, ten koste van hoeveel gederfde levensjaren? Een failliet gegaan bedrijf komt niet meer terug, kinderen en jongeren zijn voor altijd van hun ‘zorgeloze’ jeugd beroofd, ontstane leer- en ontwikkelingsachterstanden zijn maar moeilijk, zo niet onmogelijk in te halen en de laatste eenzame dagen van ouderen worden nooit meer gevuld met bezoek van familie – en dat terwijl het voor sommigen van hen de laatste Kerst zal zijn. Gedaagde legt hen bij een besmetting dwingend isolatie op en ontnemt hen zelfs de laatste uitingen van

²⁴ ‘Vertrouwen in corona aanpak op het laagste punt sinds begin van de pandemie’, *Trouw*, 10 december 2021, te raadplegen via: <https://www.ad.nl/binnenland/vertrouwen-in-corona-aanpak-op-het-laagste-punt-sinds-begin-van-pandemie~a58758ed/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.nl%2F> (productie 14)

²⁵ Marco Visser, ‘Het vertrouwen in de overheid is tot een dieptepunt gedaald’, *Trouw*, 1 november 2021, te raadplegen via: <https://www.trouw.nl/binnenland/het-vertrouwen-in-de-overheid-is-tot-een-dieptepunt-gedaald~b4d9f392/> (productie 15)

medemenselijkheid, omdat hun begeleiders een mondkapje moeten dragen en daarmee hun genegenheid en vriendelijkheid letterlijk niet meer mogen tonen. Het moge duidelijk zijn: elke dag dat de lockdown langer duurt, neemt de omvang van de nevenschade verder toe – met onomkeerbare effecten tot gevolg. Dit moet *nu* stoppen.

50. Gelet op het voren- en bijgaande en mede ook gelet op het bepaalde in artikel 58b., lid 2 Wpg is er dan ook sprake van onmiskenbaar onverbindende regelgeving en is er bovendien sprake van 'executive overreach' nu gedaagde bevoegdheden aanwendt op in casu uiterst twijfelachtige wettelijke grondslagen die bovendien, zoals hiervoor aangegeven, zeer vaag en zeer algemeen zijn genoemd in het litigieuze besluit van 18 december 2021 en bovendien uit het besluit niet eens naar voren komt dat rekening is gehouden met met dan wel getoetst werd aan artikel 58b., lid 2 Wpg.

BEWIJSAANBOD

51. Eisers zijn bereid en in staat tot bewijslevering van alle aangehaalde stellingen door alle middelen rechtens en in het bijzonder door middel van het horen van getuigen en het overleggen van extra producties, één en ander zonder daartoe enige bewijslast op zich te nemen die niet uit de wet voortvloeit.

SPOEDEISEND BELANG / ONTVANKELIJKHEID EISERS

52. Het spoedeisend belang volgt *eo ipso* uit het hiervoor gestelde. Iedere dag dat de lockdown voortduurt, is een dag te veel en wordt een enorme inbreuk gemaakt op de rechten van velen die zich in Nederland bevinden.
53. Eisers zijn evident ontvankelijk omdat ze als burgers van Nederland in het algemeen en tevens als respectievelijk student, ondernemer en moeder (en niet alleen zij) in hun rechtens te respecteren belangen worden geschaad. Tegen een en ander staat geen bestuursrechtelijke of enige andere weg open, reden waarom alleen beroep op de burgerlijke rechter kan worden gedaan in deze.

MITSDIEN:

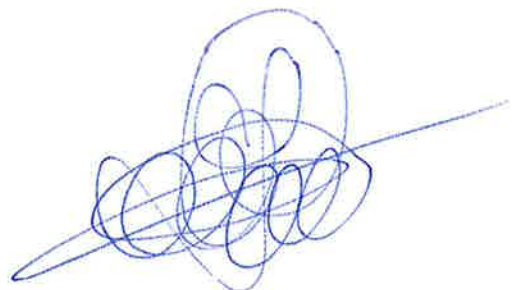
het U, Edelachtbare Heer / Vrouwe Voorzieningenrechter, moge behagen bij vonnis, onmiddellijk op de dag van de zitting uit te spreken en voor zoveel mogelijk uitvoerbaar bij voorraad:

1. De Regeling van de Ministers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, van Justitie en Veiligheid en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 18 december 2021, kenmerk 3282709-1019936-WJZ, houdende wijziging van de Tijdelijke regeling maatregelen covid-19 in verband met verzwaring van de maatregelen of en met gelijk effect de relevante bepalingen in de Tijdelijke regeling maatregelen covid-19 – in elk geval de artikelen 4.a1 en 4.a2, 3.1, 3.2, 3.3 en 5.a1 – mede gelet ook op het bepaalde in artikel 58b., lid 2 van de Wet publieke gezondheid, geheel of gedeeltelijk te schorsen c.q. op te schorten c.q. buiten werking te stellen zodat in elk geval continentaal Nederland terug gaat naar de situatie van voor 19 december 2021 totdat daarover een einduitspraak in een bodemprocedure zal zijn gedaan dan wel – subsidiair – de zitting telkens voor 7 dagen aan te houden totdat er meer gegevens ten aanzien van de Omikron-variant beschikbaar komen om aldus te voorkomen dat de lockdown tot in lengte van dagen – onnodig en op enig moment onrechtmatig voor zover u zou oordelen dat zulks thans nog niet het geval zou zijn; quod non – zou worden voortgezet en alsdan over te gaan tot het primair gevorderde dan wel – uiterst subsidiair – een door u in goede justitie te wijzen voorlopige voorziening, zulks al dan niet op straffe van een door u in goede justitie te bepalen dwangsom;
2. gedaagde te veroordelen in de kosten van het geding, met bepaling dat de proceskosten binnen 14 dagen na het te dezen te wijzen vonnis dienen te worden voldaan en, voor het geval voldoening niet binnen deze termijn plaatsvindt, worden vermeerderd met de wettelijke rente daarover, te rekenen vanaf de vijftiende dag na het te dezen te wijzen vonnis.

De kosten dezes van mij, deurwaarder, zijn € 98,52 + verhoging 21% € 20,69

De verhoging van het tarief van het exploit met 21% vloeit voort uit het feit dat verzoekende partij de omzetbelasting niet kan verrekenen in de zin van de Wet op de Omzetbelasting 1968.

Verzoekende partij is niet btw plichtig.

C/09/622658 KG ZA 21-1237 mw. E. Lenting c.s./de Staat der Nederlanden

Afdeling Kort Geding (Rechtbank Den Haag) <akg.rb.den.haag@rechtspraak.nl>, Bart Maes | Maes Law <b.maes@maeslaw.nl>, Petra Dorst <p.dorst@maeslaw.nl>

Toegang tot dit bericht wordt ingetrokken door akg.rb.den.haag@rechtspraak.nl. Je mag het niet langer lezen na woensdag 22 juni 2022, 08:40.

Afdeling Kort Geding (Rechtbank Den Haag) < akg.rb.den.haag@rechtspraak.nl > woensdag 22 december 2021 08:40

LET OP: DIT E-MAILBERICHT MOET WORDEN MEEBETEKEND MET DE DAGVAARDING

Geachte mr. Maes,

Het bureau voorzieningenrechter heeft uw kortgedingaanvraag beoordeeld en er is een mondelinge behandeling bepaald op **28 december 2021 om 12.00 uur**. Deze zal plaatsvinden in het Paleis van Justitie aan de Prins Clauslaan 60 te Den Haag. Voor de zitting is anderhalf uur uitgetrokken.

Het kort geding zal voorsnog worden behandeld door mr. H.J. Vetter. Mocht de zaak alsnog aan een andere rechter worden toebedeeld, dan krijgen partijen uiterlijk twee werkdagen voor de zitting daarvan bericht.

U heeft verlof op verkorte termijn te dagvaarden mits de dagvaarding uiterlijk aan gedaagde wordt betekend op **23 december 2021** en onverwijld mededeling van datum en tijdstip van de mondelinge behandeling en toezending van de concept-dagvaarding aan de gedaagde partij plaatsvindt.

1. Partijen hebben in eerste termijn een spreektijd van twintig minuten. De gedaagde partij wordt, gelet op die beperkte spreektijd, aangeraden om uiterlijk 24 uur voor de zitting zowel per post als via een met Zivver beveiligde e-mail (akg.rb.den.haag@rechtspraak.nl) een schriftelijke reactie op de dagvaarding toe te zenden.
2. De uitgebrachte dagvaarding en de producties die partijen in het geding willen brengen, dienen zo spoedig mogelijk, zowel per post als via een met Zivver beveiligde e-mail (akg.rb.den.haag@rechtspraak.nl), aan de rechtbank te worden toegestuurd, onder vermelding van het zaak- en/of kort geding nummer en de zittingsdatum. Wij verzoeken u om de producties per post in enkelvoud te sturen, voorzien van tabbladen, maar zonder plastic schut- of tabbladen en zonder gebruikmaking van ordners.
Het postadres is:
*Rechtbank Den Haag
Team Handel
Griffie Kort Geding
Kamer P2.17.K.32
Postbus 20302
2500 EH Den Haag*
3. Gedaagden zonder advocaat kunnen via voormeld e-mailadres of telefonisch (088- 3612221 en kies 1 voor kort geding) contact opnemen met de kort geding griffie over de wijze waarop zij hun stukken via een met Zivver beveiligde e-mail naar de rechtbank kunnen sturen.
4. Van toepassing is het meest recente procesreglement kort gedingen rechtbanken handel/familie (dit kunt u vinden op www.rechtspraak.nl). In aanvulling op dit reglement geldt dat, indien partijen voorafgaand aan de mondelinge behandeling verzoeken om verplaatsing van de zitting naar een nieuwe (pro forma) zittingsdatum bij het eerste verzoek daartoe geen griffierecht in rekening wordt gebracht. Bij een volgend (toegewezen) verzoek, wordt bij de eisende partij griffierecht in rekening gebracht.
5. In verband met de beperkingen als gevolg van het coronavirus kan ter zitting op grond van het huidige toegangsbeleid van de rechtbank Den Haag per procespartij slechts één persoon, vergezeld van één advocaat, aanwezig zijn. Anderen kunnen slechts aanwezig zijn indien vooraf (voor zover mogelijk 48 uur

en uiterlijk 24 uur voor de zitting) per e-mail (akg.rb.den.haag@rechtspraak.nl) toestemming is gevraagd en die toestemming ook is verkregen.

Met vriendelijke groet,

M. (Martin) Kokx

Medewerker verwerken en behandelen

Rechtbank Den Haag

Team Handel-Voorzieningenrechter

Kamer P2.17.K.32

088 3612221 (optie 1)

www.rechtspraak.nl

08:40

Bijlagen:

- image001.png (108.0 Bytes)
- image002.png (4.4 kB)